

Spis treści

Wprowadzenie	11
Część I. Perspektywy teoretyczne	15
Rozdział 1. Podstawy budowania wiedzy i umiejętności matematycznych w okresie dzieciństwa	17
1.1. Klasyczne teorie konstruktywistyczne	20
1.1.1. Wiedza i proces jej budowania według J. Piageta	20
1.1.2. Kulturowo-historyczna perspektywa uczenia się L. Wygotskiego	29
1.1.3. Podejście do rozwoju i uczenia się J.S. Brunera	34
1.2. Czynnościowe nauczanie matematyki	42
1.2.1. Koncepcja czynnościowego nauczania matematyki Z. Krygowskiej.	43
1.2.2. Metoda czynnościowa H. Siwek	47
1.3. Współczesne koncepcje wiedzy	59
1.3.1. Wiedza w ujęciu D. Klus-Stańskiej	60
1.3.2. Rozwój wiedzy matematycznej według M. Hejnego.	64
1.4. Aplikacje założeń teorii konstruktywistycznych – przegląd badań	69
Rozdział 2. Rozwój umiejętności matematycznych dzieci w wieku przedszkolnym	89
2.1. Instrumentarium pojęciowe	89
2.2. Umiejętności matematyczne dzieci w wieku przedszkolnym	100
2.2.1. Znajomość liczb, stosunki ilościowe, liczenie i rachowanie	102
2.2.2. Intuicje geometryczne i myślenie przestrzenne	108
2.2.3. Myślenie i rozwiązywanie problemów	122
2.2.4. Orientacja w czasie.	127
Rozdział 3. Wybrane uwarunkowania i konteksty uczenia się przez dzieci matematyki.	129
3.1. Uwarunkowania poznawcze	130

3.2. Determinanty emocjonalno-motywacyjne	132
3.3. Dojrzałość do uczenia się matematyki	135
3.4. Aktywność matematyczna	140
3.5. Fizyczne i społeczne konteksty uczenia się	144
3.5.1. Przestrzeń fizyczna.	144
3.5.2. Przestrzeń osobowa	148
 Część II. Metodologia i metodyka	 157
Rozdział 4. Metodologiczne parametry badań własnych.	159
4.1. Cele badań	160
4.2. Problemy i hipotezy badawcze	161
4.3. Zmienne i wskaźniki	164
4.4. Schematy badawcze	169
4.4.1. Eksperyment.	170
4.4.2. Badanie etnograficzne	171
4.5. Metody zbierania i analizowania danych	172
4.5.1. Metody zbierania i analizy danych ilościowych	172
4.5.2. Metody zbierania i analizy danych jakościowych	182
4.6. Dobór próbki badawczej i opis terenu badań.	185
4.6.1. Kryteria doboru próbki do eksperymentu	185
4.6.2. Teren badań	191
4.7. Organizacja badań	193
 Rozdział 5. Projekt czynnościowy „Matematyczny dar”	 197
5.1. Założenia projektu	197
5.2. Cele projektu	199
5.3. Strategie postępowania dydaktycznego.	201
5.4. Warunki projektu metodycznego.	210
5.5. Materiały dydaktyczne	212
 Część III. Wyniki badań	 221
Rozdział 6. Efektywność projektu czynnościowego – wyniki eksperymentu	223
6.1. Umiejętności matematyczne dzieci sześcioletnich badane za pomocą Skali LPC6.	223
6.1.1. Zmiany w zakresie znajomości liczb i umiejętności posługiwania się nimi	230
6.1.2. Zmiany w zakresie orientacji przestrzennej dzieci	239
6.1.3. Zmiany w zakresie orientacji w czasie	246

6.2. Umiejętności geometryczne dzieci badane w Próbach geometrycznych	251
6.2.1. Zmiany w zakresie znajomości figur geometrycznych	252
6.2.2. Zmiany w zakresie rozumienia sensu i znajomości sposobów mierzenia.	258
6.3. Weryfikacja hipotez i dyskusja wyników	265
Rozdział 7. Warunki i kontekst projektu czynnościowego – wyniki badania etnograficznego	271
7.1. Aktywność matematyczna dzieci	271
7.1.1. Identyfikowanie cech przedmiotów oraz ich porównywanie	272
7.1.2. Odkrywanie wiedzy	276
7.1.3. Formułowanie hipotez	281
7.1.4. Weryfikacja hipotez, odkrywanie zależności	283
7.1.5. Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów	291
7.2. Twórcze działania z materiałami dydaktycznymi Froebła	305
7.2.1. Urzeczywistnianie pomysłów	305
7.2.2. Percepcja matematycznej strony darów	307
7.2.3. Uruchamianie twórczych strategii	311
7.2.4. Budowanie	318
7.3. Przestrzeń fizyczna przedszkola	327
7.3.1. Sala przedszkolna	327
7.3.2. Materiały dydaktyczne	331
7.4. Przestrzeń osobowa przedszkola	337
7.4.1. Nastawienie emocjonalne	337
7.4.2. Orientacja pedagogiczna	343
7.5. Organizacja pracy przedszkola	351
7.6. Kontekst projektu metodycznego.	356
Zakończenie	361
Bibliografia	375
Aneks	389